

Nr 28

Jordbruksutskottets betänkande i anledning av propositionen 1973:113 med förslag till riktlinjer för totalisatorverksamheten vid trav- och galopptävlingar, m. m. jämte motioner.

Propositionen

I propositionen 1973:113 har Kungl. Maj:t (jordbruksdepartementet) föreslagit riksdagen att

1. godkänna de i propositionen förordade riktlinjerna för totalisatorverksamheten vid trav- och galopptävlingar, m. m.,
2. bemyndiga Kungl. Maj:t att träffa avtal med Svenska travsportens centralförbund och Svenska galoppsportens centralförbund i huvudsaklig överensstämmelse med vad som anförts i propositionen.

I propositionen ges förslag till riktlinjer för totalisatorverksamheten vid trav- och galopptävlingar. Mellan staten och centralförbunden för trav- och galoppsporten har avtal ingåtts om inrättandet av en central association för totalisatorverksamheten. Associationen avses få formen av ett aktiebolag som bemyndigas att anordna eller låta anordna totalisatorvadhållning vid trav- och galopptävlingar.

Motionerna

I motionen 1973:1948 av herr Molin (fp) hemställs att riksdagen i samband med behandlingen av propositionen 1973:113 hos Kungl. Maj:t hemställer att frågan om införande av ett lokalt medborgarinflytande över hästsporttävlingar görs till föremål för utredning och att förslag därefter föreläggas riksdagen.

I motionen 1973:1949 av herr Norrby i Gunnarskog m. fl. (c, fp) hemställs att riksdagen vid behandlingen av propositionen 1973:113 beslutar 1. att någon indragning eller nedläggning av travbanor ej får ske utan hörande av kommuner och länsstyrelse, 2. att vid val av styrelseledamöter i bolaget minst en skall utses bland företrädare för de mindre banorna, 3. att ett för hästsporten gemensamt riksspel ej införs.

Utskottet

Bakgrunden till det i förevarande proposition framlagda förslaget är de ekonomiska svårigheter som under de senaste åren uppstått för såväl galoppsporten som travsporten. De båda sportgrenarna är för sin fortsatta existens i hög grad beroende av de intäkter som kan erhållas genom totalisatorspelet. En särskilt tillkallad utredning, trav- och galoppsport-

utredningen, har i ett betänkande (Ds Jo 1972:8) framlagt förslag till åtgärder i syfte att förbättra den ekonomiska situationen för organisationerna inom trav- och galoppsporten. Förslaget har vid remissbehandlingen fått ett positivt bemötande. Departementschefen har i allt väsentligt anslutit sig till utredningsförslaget. I enlighet härmed föreslås i propositionen att samordning sker av totalisatorverksamheten vid trav- och galopptävlingar under ett av sportens huvudorganisationer – Svenska travsportens centralförbund och Svenska galoppsportens centralförbund – bildat centralt aktiebolag. Ett avtal har, under förbehåll av Kungl. Maj:ts godkännande, ingåtts om bildande av ett sådant bolag. Bolaget skall enligt avtalet verka för att såväl trav- som galopptävlingar skall kunna bedrivas med rimlig fördelning på olika platser i landet. Bolaget skall därvid ta hänsyn till sportsliga, publikmässiga och ekonomiska förutsättningar för verksamheten. Bolaget bemyndigas anordna eller låta tävlingsarrangerande organisation anordna vadhållning med totalisator vid offentliga trav- och galopptävlingar och bestämmer för varje organisation dag och plats för tävlingar med vadhållning. Organisation som erhåller tillstånd av bolaget att anordna vadhållning skall vara ansluten till trav- eller galoppförbundet. Av vinstavdraget skall ett belopp motsvarande tolv procent av insatssumman levereras in till statsverket. Bolaget har rätt att föreskriva att tävlingsanordnande organisation skall betala in viss del av återstoden av vinstavdraget till bolaget. Sådana avgifter skall bolaget fördela mellan organisationerna eller fondera för senare disposition. Härvid skall bolaget beakta galoppsportens och de mindre travbanornas särskilda behov. Myndighet som Kungl. Maj:t förordnar meddelar bestämmelser för och utövar tillsyn över totalisatorvadhållningen. Det skall härutöver åligga bolaget att tillse att formerna för vadhållningen och tävlingsverksamheten är betryggande. Styrelsen för bolaget skall enligt avtalet bestå av åtta ledamöter, varav Kungl. Maj:t utser fyra, däribland ordföranden. Avtalet avses träda i kraft den 1 januari 1974 och gälla t. o. m. den 31 december 1978. Departementschefen anser sig kunna biträda vad som sålunda avtalats. Bolaget får goda förutsättningar att styra sporten på ett från olika synpunkter positivt sätt. I bolagets uppgifter ingår att bl. a. verka för att de inom sporten anställda får tillfredsställande arbetsförhållanden och utbildning.

Riksskatteverket bör enligt departementschefens förslag bemyndigas att utöva tillsyn över och ge närmare anvisningar för totalisatorvadhållningen. Bestämmelser i dessa hänseenden bör kunna meddelas av Kungl. Maj:t.

Utskottet finner i likhet med departementschefen att det med hänsyn till bolagets befogenheter vad gäller totalisatorverksamheten är riktigt att staten får ett avgörande inflytande i bolagets styrelse. Bolagets intäkter kommer huvudsakligen att utgöras av avgifter från de tävlingsanordnande organisationerna och av överskottet på vadhållning, som bolaget anordnar i egen regi. De största utgiftsposterna blir bidrag till tävlingsarrangörer och egna administrationskostnader. En av bolagets främsta uppgifter blir att fördela sportens andel av totalisatormedlen mellan arrangörerna.

Någon skyldighet för bolaget att fortlöpande fördela samtliga tillgängliga medel skall inte föreligga utan bolaget bör kunna reservera medel för framtida utgifter. Sådana fonderingar blir av stor betydelse bl. a. för bolagets möjligheter att undvika återkommande krav om ändringar i fördelningen av vinstavdragsmedlen mellan staten och sporten.

Utskottet finner inte anledning till erinran emot Kungl. Maj:ts förslag.

I de i anslutning till propositionen väckta motionerna 1973:1948 och 1973:1949 framförs bl. a. synpunkter och förslag till åtgärder rörande de mindre hästsportbanornas intressen. Utskottet vill vad gäller de mindre banorna allmänt erinra om att trav- och galoppsportutredningen starkt understrukt vikten av att det lokala engagemanget och intresset inom hästsporten inte får gå förlorat. Över huvud taget bör enligt utredningen beaktas att den svenska hästsporten i dag inte skulle ha varit vad den är, om inte betydande insatser av både ideell och ekonomisk natur gjorts av många enskilda människor. Utredningen anser det bl. a. synnerligen angeläget att denna inställning till sporten som är av betydelse för både de enskilda banorna och den bygd i vilken de verkar kan bevaras och även utvecklas vidare för framtiden. Även departementschefen har betonat betydelsen av att de mindre banornas särskilda behov blir beaktade.

I motionen 1973:1948 hemställs om utredning av frågan om införande av ett lokalt medborgarinflytande över hästsporttävlingar. Utskottet vill i anledning härav anföra att de mindre banorna till helt övervägande del är travsportbanor och att Svenska travsportens centralförbund utarbetat normalstadgar för de lokala organisationer som anordnar tävlingar vid de mindre banorna. Av dessa stadgar jämte bestämmelser i reglemente för offentliga travtävlingar framgår bl. a. att sammansättningen av styrelserna för nämnda organisationer skall vara sådan, att antalet icke-hästägare i styrelserna skall vara större än antalet hästägare. Såvitt utskottet kunnat bedöma torde denna ordning innebära att lekmannainflytandet får goda möjligheter att göra sig gällande i här ifrågavarande sammanhang. Utskottet finner inte tillräckliga skäl att föreslå någon särskild riksdagens åtgärd i anledning av motionen 1973:1948.

I motionen 1973:1949, yrkande 1, föreslås att någon indragning eller nedläggning av travbanor ej skall få ske utan hörande av kommuner och länsstyrelse. Motionärerna åsyftar härmed de mindre travbanorna.

Utskottet vill i denna fråga framhålla att av vad i det föregående anförts framgår att såväl utredningen som departementschefen finner det angeläget att de mindre travbanorna skall kunna utöva sin verksamhet. Det kan med hänsyn bl. a. härtill enligt utskottets mening förutsättas att, om nedläggning av någon travbana skulle bli aktuell, kommunala och andra intressen som berörs härav skall få komma till tals innan åtgärder vidtas. Utskottet finner därför inte behövligt med någon särskild åtgärd från riksdagens sida i anledning av motionen 1973:1949, yrkande 1.

I en till det tidigare nämnda avtalet fogad bolagsordning för det föreslagna bolaget stadgas att i bolagets styrelse på åtta ledamöter skall ingå bl. a. tre representanter för travsporten, nominerade av Svenska travsportens centralförbund. I motionen 1973:1949, yrkande 2, hem-

ställs att minst en styrelseledamot skall utses bland företrädare för de mindre travbanorna. Utskottet har inhämtat att förbundet tillsatt en valnämnd med uppgift att nominera ledamöter, därvid en skall vara företrädare för de tre stora banorna, Solvalla, Åby och Jägersro, medan de två övriga skall vara företrädare för övriga banor. Det kan således förväntas att motionärernas önskemål i förevarande del kommer att bli väl tillgodosett, och utskottet finner därför inte skäl föreslå någon riksdagens åtgärd i anledning av motionen 1973:1949, yrkande 2.

Trav- och galoppsportutredningen har i sitt betänkande framfört tanken på införande av ett för hela landet gemensamt s. k. riksspel genom förtidsvad. Det bör, anför utredningen bl. a., vara möjligt att delta i ett riksspel oavsett bostadsort. Svårighetsgraden skall möjliggöra relativt höga vinster på en låg insats. Mer än en vinstgrupp bör finnas. Spelet bör bidra till att intresset för och kunskapen om hästsport ökas, vilket bl. a. bör kunna ske genom att den spelande allmänhetens intresse koncentreras till en gemensam spelform. Utredningen har studerat och testat några olika spelformers lämplighet som riksspel men har inte ansett sig böra föreslå någon viss form för sådant spel. Det bör, anser utredningen, få ankomma på det blivande bolaget att föra frågan härom vidare. Spörsmålet om ett riksspel berörs inte närmare i propositionen. I motionen 1973:1949, yrkande 3, hemställs att ett för hästsporten gemensamt riksspel ej måtte införas. Motionärerna framhåller bl. a. att ett sådant spel kan bli till förfång för redan etablerade spelformer, fotbollstippningen, penninglotterierna och de av ideella organisationer anordnade lotterierna. Utskottet vill i anledning härav erinra om att den statliga representationen i bolagets styrelse genom ordförandens utslagsröst torde få ett avgörande inflytande på styrelsens beslut. Det kan bl. a. härigenom förutsättas att även synpunkter av den art som anförts i motionen blir beaktade vid en eventuell kommande prövning av frågan om ett riksspel. Med hänsyn härtill och då något konkret förslag om ett dylikt spel inte framlagts finner sig utskottet inte böra föreslå någon riksdagens åtgärd i anledning av motionen 1973:1949, yrkande 3.

De delar av propositionen och motionerna som ej berörts i det föregående föranleder inte något uttalande från utskottets sida.

Under återopande av vad i det föregående anförts hemställer utskottet att riksdagen

1. godkänner de i propositionen 1973:113 förordade riktlinjerna för totalisatorverksamheten vid trav- och galopptävlingar, m. m.,
2. bemyndigar Kungl. Maj:t att träffa avtal med Svenska travsportens centralförbund och Svenska galoppsportens centralförbund i huvudsaklig överensstämmelse med vad i propositionen anförts,
3. anser motionen 1973:1949, yrkande 1, besvarad med vad utskottet anför,
4. lämnar motionerna

- a. 1973:1948 och
- b. 1973:1949, yrkande 2 och 3,
utan åtgärd.

Stockholm den 15 maj 1973

På jordbruksutskottets vägnar

NILS G. HANSSON

Närvarande: herrar Hansson i Skegrie (c), Mossberger (s), Persson i Skänninge (s), Hedin (m), Hedström (s)*, Jonasson (c)*, Magnusson i Tanum (s), Augustsson (s), Larsson i Borrby (c), fru Lindberg (s), herrar Krönmark (m)*, Takman (vpk), Åberg (fp)*, fru Theorin (s) och herr Strömberg (fp)*.

* Ej närvarande vid betänkandets justering.

